

ગુલે બહાર

કલગી ગાયન સંગ્રહ.

રચનાર:—અદલ નસરવાન કલગીવાલા.





ઇ. સ. ૧૯૧૧
અકટોબર.
સરસ્વતિ પ્રેસ,
મુંબઇ.



ભાગ ૧ લો.
આવૃતિ ત્રીજી
કીમત
૨ આના,





પ્રગટ કરનાર એમ. એચ. મેહેરઅલી
પુસ્તકો વેચનાર, પ્રગટ કરનાર તથા કમીશન એજંટ.
ઠે. ૫૪૬, ડુંગરી બજાર બીમપુરા પાસે મુંબઇ.

શ્રી 'સરસ્વતિ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ૩૩૨–૩૩૪ નાગદેવી સ્ટ્રીટ આ
ઠેકાણે મગનલાલ જગજીવનદાસે છાપી છે.



ગુલે બહાર

કલગી ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૧ લો. આવૃતિ ત્રીજી.

પ્રગટ કરનાર એમ. એચ. મેહેરઅલી

વેપારની કુંચી, વીલાતની હુંડી ગણોત, કલજુગના કૌતક,
અરેબિયન નાઇટસ, જંગબારી બાબા, યુનાની ટેબલ
હકીમ, તથા કનસર્ટીના, ફીડલ, એકોર્ડીયન અને
હારમોનીયમ ચાવીનું બુક વગેરે પુસ્તકો બનાવનાર
ઠે૦ ડુંગરી બજાર-ભીમપુરા પાસે-મુંબઇ.

છંદ સલામી-રંગત લંગડી.

સનાએ ખાલક લીખું મએં અવ્વલ શુરૂ એ મેરા કલામ હએ,
બાદ ફીર ઉસકે હમારા પાક નબીકો સલામ હએ.

ચોક—૧

પાક દીનકા પડ કરે કલમા ગુન ગુનીકા ગાતા હું,
યાદે ઇલાહી મેં હરદમ અપને સરકો ઝુકાતા હું.
આલીમોકી સહોબત કરકે ઇલમકો આગે બડાતા હું,
ગ્નાન ધ્યાનસે સરે દંગલમે રંગ જમાતા હું.
દમ પર દમ હરઘડી ઝબાપર પાક સનમકાહી નામ હએ,
બાદ ફીર ઉસકે હમારા પાક નબીકો સલામ હએ.

(૩)

ચોક—૨

સર સીઝદેમે ઝુકા પાક પરવરકે ગુનકો ગાવું મએં,
પાપ છોડકે પુન કર સીદા મારગ પાવું મએં.
બુરે હવસકો માર મારકે ગમકે ભોજન ખાવું મએં,
નીચ કીચકો છોડ કર નીરમલ જલમેં નહાવું મએં.
કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ યેહ પાંચો ચીઝે હરામ હએ,
બાદ ફીર ઉસકે હમારા પાક નબીકો સલામ હએ.

ચોક—૩

જો કોઇ ચાહાતે હમે ઉસીકો જાનસે ઝયાદે ચાહાતે હમ,
બુરે ભલેપે ન હરગીઝ કભી તનાઝે લાતે હમ.
પુનકી ગઠડી બાંધકે યારો લા મકાનકો જાતે હમ,
પાપકે પટકે બાંધકે પાપી નહીં કહેલાતે હમ.
ધ્યાન લગાના ઉસી સનમસે રએનો દીન મેરા કામ હએ,
બાદ ફીર ઉસકે હમારા પાક નબીકો સલામ હએ.

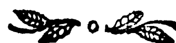
ચોક—૪

શાહ વલી ઉસ્તાદને જગમે અમર નામ કમાયા હએ,
નસરવાન કહે હમારે સરપે વલીકા સાયા હએ.
પરશરામ કહે છંદ સલામી તુરેવાલેપે ગાયા હએ,
શાહા દીન કહે એમી કાવસપે ગુરૂકી માયા હએ.
"અદલ" કહે લલકાર યાર છંદ મેરા સલામી તમામ હએ,
બાદ ફીર ઉસકે હમારા પાક નબીકો સલામ હએ.

---

(૪)

લંગડી ઝડફી.



પારસી, અંગરેજોની ચાલ ચાલવા લાગા સરવે હાલ
આર ચમારો કંગાલ તેબી કરવા નીકળ્યા સેલ
કુલની લાજ ના કરે નહી ડરે ખરે એવા ગંડીએલ.

ચોક—૧

તેલ માથે લગાડી, બાલ ઓળી સેંથા પાડી
કરે ભાડાની તે ગાડી જાને ખુદ સાહુકાર
નીકલે રોપમાં ફરે બીન પઇસે કરે છે સહેલ અપાર
મલી બેચાર સંગાથ બેસે ગાડી અંદર સાથ
ફેરવે ગાડી સારી રાત જાએ રાંડોને દવાર
ગાડીવાલાને થાપ દઇ પછવાડેથી થાય પસાર.

શેર

શેર ગાડીવાન બહુ નીચે કરે ભાડાતનો
કહે ચલો અબ શેઠજી ખોટી ઝયાદા મત બનો
ફોક તેમને નામની ત્યાં પડે પરભાતમાં
રડતો ગાડીવાન જાએ થઇને મન દુઃખી ઘનો.

ચીસો મોટી મોટી પાડે કેસ માથાના ઉખાડે
મુખથી મન ગમે તે ભાંડે તોબી તજે નહી ફેલ
કુલની લાજ ના કરે નહીં ડરે ખરે એવા ગંડીએલ.

ચોક—૨

કોઇની લુટો મચાવે ધન પરાયું પચાવે
ઘરની રાંડોને નચાવે અજ્ઞાની અભન
ખાઇ કમાઇ રાંડોની ફરે પછી મન મસ્ત મધન.
કરે કોઇની તારી મારી કોઇની ગરદન ઉતારી
ચોરી પર સર જોરી ભારી કરી કરે અમન
ઘરમાં વાખા મોથીના બાહાર ફરે જાને ભાઇ મકન.

(૫)

શેર

ખાએ હઝારો કસમ જુઠા એક પણ પાલે નહીં
દોજખી એવા કદી સત ધર્મ પર ચાલે નહીં
પાક દીયાનતના એવા શું વાત હું તેમની કહું
પરધન હરામી હાથ પોતાને કદી ઝાલે નહીં.

કોઇને હસી હસાવે કોઇને પતાવે રડાવે
કાઇને ફંદામાં ફસાવે રાખી દીલમાં મેલ
કુલની લાજ ના કરે નહી ડરે ખરે એવા ગંડીએલ.

ચોક—૩

શોધે કોઇ મારવાડી વ્યાજે રૂપ્યા થોડા કાહાડી
તેની લાવી દારૂ, તાડી, પીએ પીવાડે
ડરે ન દીલમાં કાજ કારસતાની કરવા માંડે.
કોઇની ગરદન ઉતારે ઠાર કોઇને જીવથી મારે
દીલમાં નહીં કંઇ વીચારે મરે પછવાડે
કપાલ કુટી રોઇ પાછલ તનપર વસતર ફાડે.

શેર.

શોખ પીઠામાં કરે પછી ભુજેલા પાંમ પ્લેટનો
આંકડો બહુ ત્યાં ચડે પછી પીઠાવાલા શેઠનો
જોઇ ઉધારા રૂપીઆ હાથ પગ બહુ થર થરે
સેજમાં મારગ ધરે તેઓ તુરંગની ભેટનો.
નાણું સાઉકારનું કાહાડે કાહાડી ખાએને ખવાડે
મોજ કરી કોઇ દાહાડે પછી ભોગવે જેલ
કુલની લાજ ના કરે નહી ડરે ખરે એવા ગંડીએલ.

(૬)

ચોક—૪

માથે વધારીને કેસ સઉને દેખરાવે ફેસ
અંતે લગારીને મેસ મોઢું કાળું કરે
રામ નામ નહી લીએ ના કદી ધ્યાન ગીરધરનું ધરે
દેવલ દેહરે ન જાએ નીત જાએ પીઠામાંએ
પીને છાકટા ત્યાં થાએ નહીં કોઇથી ડરે
ગલી ગલીમાં ભીખનો ધંધો કરીને પેટ ભરે.

શેર

પુરા દહેકાની જુઓ શાહેરી કરવા નીસરા
મરહુમ નસરવાન કહે ચોરી બીજાના મીસરા
દીલના કપટીઓ જુઓ દીલમાં કપટ કેવું ધરે
બાહારથી પમરે ને મઇથી વાસ મારે વીસરા.
કહે છે ' અદલ ' ફરસરામ નહીં લીએ હરનું નામ
ફરે થઇને બેફામ જેવા ઘાંચીના બેલ
કુલની લાજ ના કરે નહી ડરે ખરે એવા ગંડીએલ.

લાવણી

અરે સીતમગર સીતમ ન કર અબ દીખલા દે દીદાર મુઝે,
રહમ નઝર કર મેરે પર ન માર ગમકી માર મુઝે.

ચોક—૧

દે એક બોસા શીરીં દહનકા કરદે ખુશ અતવાર મુઝે
શીકસ્તા દીલપર ઝખમ ઝવાદા મત કર દીલદાર મુઝે
રવા હુએ તુઝકો જાન બચાના મત કર બેજાં યાર મુઝે
નહો એ ખબર અરે દીલદાર નકર ગમખાર મુઝે
વસ્લકા કર એકરાર નહીં દીખલાના તું ઇનકાર મુઝે
રહમ નઝર કર મેરેપર ન માર ગમકી માર મુઝે.

ચોક—૨

શીરીં દહનસે હસકે બોલ લબ ખોલ નકર બેઝાર મુઝે
રહમ દીલી ગર તું હુએ તો કર દેના અબ પાર મુઝે
વાર નકર યેહ અબરૂએ તલવારકા તું હર બાર મુઝે
ન બન સીતમગર સીતમગર બનકે ન કર લાચાર મુઝે
જીગર છીદ ગયા ઇસ ઇશ્ક મેં અબ ન માર કટી આર મુઝે,
રહમ નઝર કર મેરેપર ન માર ગમકી માર મુઝે.

ચોક—૩

કસમ ખુદાકી જાન તેરે ઇશ્કકા હુવા આઝાર મુઝે
લગી દીલ અંદર ઇશ્કકી અગન દીખા અબ પ્યાર મુઝે
ગીરદશમે આ પડા સીતમગર અબનો બચા એક બાર મુઝે
વારસે શશદર હુવા હું અબ મત કરના ખ્વાર મુઝે
લે પહેલુમેં દાબ સનમ કર અપને ગલેકા હાર મુઝે,
રહમ નઝર કર મેરેપર ન માર ગમકી માર મુઝે.

ચોક--૪

શાન તેરી લાશાન દીખા દીલજાન નહર રીઝાર મુઝે
હરદર દર દર ન ભટકા દરપે તેરે પુકાર મુઝે
રઝાપે રાઝી હોકર બેઠા તીસપે ન ગરદન માર મુઝે
કહેને કલંનદર વલી મુરશદકા હએ આધાર મુઝે
છંદ હએ મરકુમી મેરા "અદલ" કહેદે અબ લલકાર મુઝે,
રહેમ નઝર કર મેરેપર ન માર ગમકી માર મુઝે.

---

(૮)

રંગત દોઢ કડી.

——:o:——

કપુત પુત નહીં માત પીતાનો થાએ નીમકહરામ
ડુબારે વંશ વેલાનું નામજી.

ચોક—૧

નાખે કીરતી સરવે ધુલમાં બેઈમાન તે થાએ,
સેજ વાતોમાં તે બદલઇ જાએજી,
એવા પનોતા પુત જુઓ પાલનામાંથી પરખાએ
જોઇ મા બાપો કરે હાએ હાએજી,
હાંસી ફાંસી કરતા ફરે થઇ મોટા ઠામે ઠામે
ડુબારે વંશ વેલાનું નામજી.

ચોક—૨

નવ મહીના તક જીલે ભાર દુઃખીઆરી માત નીધાન
દીએ પછી તમને જનમ દીલજાનજી,
રગ રગનું લોહી પાઇ કરે છે તમને તે નવ જવાન,
એવી ગુણવંતી માત ગુણવાનજી,
ગુણ પર અવગુણ કરે કપુત ઘડપણમાં ન આવે કામ
ડુબારે વંશ વેલાનું નામજી.

ચોક—૩

તેમજ પીતાનો રહે છે હરદમ પુતર ઉપર પેઆર
પેઆરથી ચાહે ધનો દીલદારજી,
કાજે તમારે રંજ ઉઠાવી કરે વણુજ વેપાર
ઉછેરે વેઠી રંજ અપારજી,
તોબી કપુત રહે માતા પીતાના ગુણુથી ધણો બેફામ,
ડુબારે વંશ વેલાનું નામજી.

(૯)

ચોક—૪

બાલ અવસ્થા ગઇ ને આવી તમને ભર જવાની
તોબી નહીં કદર તેની જાનીજી,
બે ઇમાન થઇ માત પીતાથી કીધી બેઇમાની
કહે ગુરૂ નસરવાન જ્ઞાનીજી,
'અદલ' કહે એવી એવી મહાભારત કરે તેઓ ખામ
ડુબારે વંશ વેલાનું નામજી.

રંગત દોઢકડી.

ઇત્ર ઔર અરગજાકો માહરૂ બયઠે હુએ મલ મલકે,
ગોયા પુતલે હુએ સબી કલકેજી.

ચોક—૧

ઝુલ્ફ પેચ ખાએ હુએ દીલે આસકકા કએદ બલકે,
કહા જાવેગે ભલા ટલકેજી.
ફસે કએદ ઝુલ્ફોમે આશકા આપી આપ ચલકે,
આહ સોજામે જીગર તલકેજી.

ઝુલ

કાહોકન કાહોપે હુવા સર ગસતા,
કએસ હુવા હુએ ખરાબ ખસતા,

કુએસ હુવા હએ ખરાબ ખસતા ઇશ્કમે જલબલકે,
ગોયા પુતલે હએ સબી કલકેજી.

ચોક—૨

વામનકા બદતર હાલ હુવા ઉડ ગએ હોશ નલકે,
શમાસા ઉજરા ગલ ગલકેજી.
કૈસે કૈસે હાલ ઇશ્કમે હુવે હએ બે કલકે,
તૌર હો ગએ ઉનકે હલકેજી.

(૧૦)

ઝુલ

માલ ખઝાના સબી ગુમાયા,
રાહમે ઘર પત્તોકા બનાયા,
રાહમે ઘર પત્તોકા બનાયા છીગર છીડા સલકે,
ગોયા પુતલે હએ સબી કલકેજી.

ચોક—૩

લાખે આફ્ત સહે મુરાદા મીલ ગએ સાયલકે,
રંજ સબ કટ ગએ મુશકલકેજી.
રૂમ જુમ રૂમ જુમ બરસે ઝરીઆ રહેમતી બાદલકે,
રંજો ગમ કટ ગએ પલ પલકેજી.

ઝુલ

આશકકી હુઇ મુરાદ હાંસીલ,
શાદ હો ગયા હરએકકા દીલ,
શાદ હો ગયા હરએકકા દીલ ઇશ્કમે અચપલકે,
ગોયા પુતલે હએ સબી કલકેજી.

ચોક—૪

ફયઝે વલીસે મરકુમ મદદ હએ શાહે કરબલકે,
એ મોરે ફેરે તેરે દલકેજી.
'અદલ' નસરવાં બરકાએ હએ પેઆલે સનદલકે,
હાથમે દીએ હએ ચંચલકેજી.

ઝુલ

પરશરામસે અદુ હુએ શુક્કર,
ઝલક રહી હુએ કલગી ચંગપર,
ઝલક રહી હુએ કલગી ચંગપર દેખલો અદલકે,
ગોયા પુતલે હુએ સબી કલકેજી.

—:૦:—

(૧૧)

રંગત દોડકડી.

નાઝ ઔર અંદાઝ સનમ આ બતાવો હોલીમે,
 લુત્ફ ફીર પાવો હોલીમેજી.

ચોક—૧

સાથ સનમકે કરતી નાઝસે ઠોલી હોલીમે,
 ઝુલ્ફ દો ખોલી હોલીમેજી.
અબીર ઔર ગુલલાલકી ભરલાઇ જોલી હોલીમે,
 કૃષ્ણુકો બોલી હોલીમેજી.
દયા કરમ નંદલાલ આકે બરસાવો હોલીમે,
 લુત્ફ ફીર પાવો હોલીમેજી.

ચોક—૨

ચો તરફોંસે ઘેર મોહનકો સુંદર હોલીમે
 ખેલી રહી અકસર હોલીમેજી.
કોઈ તો મારે મુઠી ભર ભર મુખપર હોલીમે,
 કે હસ રહે ગીરધર હોલીમેજી.
શીકલ સોહની નંદ લાલકો દીખાવો હોલીમે.
 લુત્ફ ફીર પાવો હોલીમેજી.

ચોક—૩

મોહનજી સખીઓકો દાવમે લાએ હોલીમે,
 સત સરકાએ હોલીમેજી.

સાન અગની કુંનજનમે ખુબ બતલાઓ હોલીમે,
મઝાહ દીખલાઓ હોલીમેજી.
કહે ગોપીયા સુનો કહાન મત સતાવો હોલીમે
લુત્ફ ફીર પાવો હોલીમેજી.

ચોક—૪

રંગ રસ સારા લુટે આજ ગીરધારી હોલીમે,
માર પીચકારી હોલીમેજી.
નસરવાન કહે ગોપીઓકી ભઇ ખ્વારી હોલીમે,
બ્યાકુલ ભઇ સારી હોલીમેજી.
'અદલ' કહે એક લડી છંદ અબ ગાવો હોલીમે,
લુત્ફ ફીર પાવો હોલીમેજી.

(૧૨)

રંગત ખડી.

મોગરી મુરાની લરાઇ વચ્ચે વેવારીઆ વેંગણા આએવા,
સાલીત સુરણુ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

ચોક—૧

મોગરી મુરાને કહે મારા પીટીઆ કેમ કરી તું મરતો નહીં
હાત ધરીને લાએવો મને પછી મારૂં પેટ કેમ ભરતો નહીં.
માર મારે છે સેનો મુવા તું મરવા ભાગી ડરતો નહીં,
માથે હાત દઇ રડું કહાં વેર મને મુવો પરવરતો નહીં.
આરી જાતનો આરો અભાગીઓ કયું કોઇનું કેમ કરતો નહીં,
ઉંધી મુંડીએ લટકે નરખમાં તોબી શરમ કેમ ધરતો નહીં.

ઝુલ

અમું કહાં વેર જુલમ મુવાનો, હવે મુવો કયારે મરવાનો,
છુટકો મારો કયારે થવાનો.
કોન ઢેરાની જણીએ હમને કાજ કરીને પરણાએવા,
સાલીત સુરણુ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

ચોક--૨

મુરો માર મારી મોગરીને કહે રાંડ ઢેરાની જની,
તારા બાપનું નખોડ જાએ સાની કરે છે તનાં તની.
મેર રાંડની જીવતી દાકણી દાકણથી દાકણી ઘની,
કારે કાળજું ભરઇ પેટમાં રાંડ જીવતી દાકણી બની.
માંગ દુવા ભગવતની પાસે મલીઓ તુને વનવાન ધની,
વહીવતીઆ વેંગણા કરતાં હું રૂડો નકર તું ફનાફની.

ઝુલ

જણતાં તારા મરજે પાપી, જીવતી દાકણ જનીને આપી,
એમ કહી વલી પાછી ચાંપી.
હવે જીવ લેઉ દાકણ તારો એમ કહી ભોજણ જમરાએવા,
સાલીત સુરણ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

(૧૩)

ચોક--૩

મોગરીબાઇ કહે મુવા મદારી મોઢું તારૂં બાલ મુવા,
જુલમ કરે છે સાનો એટરો મારીપર ચંદાલ મુવા.
જીવ લેવાને માંગેચ મારો મારા જીવનો કાલ મુવા,
યાદ રાખજે પલમાં તારા કરીશ હું ભુંડા હાલ મુવા.
કરી તારી ફરીયાદ ધરો ધર સરની ઉતારીશ ખાલ મુવા,
સેઆના સલગમ પાસ કોરટમાં આએ ધડી તું ચાલ મુવા.

ઝુલ

તારો ફેસલો આજે કરૂંછુ, લાંબા પગલા હવે ભરૂંછુ,
તારીજ કમબખ્તીમાં ફરૂંછુ.
એમ કહી પછી એંધી ધમાઇતી અલુને જઇ તેરી લાએવા,
સાલીત સુરણ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

ચોક—૪

એંધી અલુ પછી આએવા હીંમાંતી મોગરીબાઇને સાથે લઇ,
કેમરે મુરખા મુરા તરકરા બોલ્યા દંમ સંમ ઝાઝો દઇ.

પરણી બાએડીનો જોઇ ઇમાઇતી લાગી મુરાને નવી નવાઇ,
આવ્યું આંખમાં ખુન અલુ પર ધસીઆ જાગી બારી લરાઇ.
મોગરી બી લઇ સોટો હાતમાં દોરી ધરી નહીં કોઇથી ધરાઇ,
બાપરે માએરે બાએ બાએ રામ એવા પુકાર ગયા પથરાઇ.

ઝુલ

વીવાદ વધીઓ એથી બારી, થઇ ત્રનદેની મારા મારી,
ઘુમા ઘુમ થઇ ગઇ કીલકારી.
આએવા પડોશી નર ને નારી કંઇ એક સુ વેણ સંભલાએવા,
સાલીત સુરણુ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઈ સમજાએવા.

(૧૪)

ચોક—પ

બાપરી પપેટા માટી બઇયર ભીંડો ભાજી દાંમાની,
કાંદો ગાંદો કાચી કેરી સકરકંદ સીંગ સેકતાની.
કંદ કમોદીઓ ટોબ્બી કેરો ઉલકરની આલુ રાની,
રૂડો રતાળુ છેલ છબીલો છેક કરે તાના તાની.
મગની સીંગનો મોદક માટી સમજાવે સઉને જાની,
ખાસ વલોર બેઉ મા દીકરા સંગ કોથમીર આરો કાની.

ઝુલ

મોગરીબાઇ એમ નહીં કરીએ પોત પોતામાં લરી નહી મરીએ,
લોક લાજથી જરાતો ડરીએ.
નારે માએ નારે માએ હું નહીં માનું એમ કહી બાના બતલાએવા,
સાલીત સુરણુ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

ચોક—૬

દરશેરો ચરીઓ કોરટમાં બેઠા કચેરીમાં સલગમ,
એક તરફથી મોગરીબાઇ વલી મુરા ઉભા આવી એકગમ.
સવાલ સલગમ કરે મુરા પર કેમરે મુરા તુંને નથી શરમ,
શરમ તજી બેશરમ કરમ કેમ કરે છે ભુંડા તું હરદમ.
મુરો બોલે હાત જોરીને નથી મોગરી મુજથી કમ,
જીવતી દાકન એ છે ખુદાવન કેમ કરી મારો જશે જનમ.

ઝુલ્લ

એતો છે જીવતી દાકણ કેઠી, ભરખ કલેજા અંદર પેઠી,
હવે રાંડ કયારે પડશે એઠી.
એને ખાતર સમજો ખુદાવન હમે કહેજા ભેપતાએવા,
સાલીત સુરણ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

(૧૫)

ચોક--૭

મોગરીબાઇ કહે હાથ જોરીને મારી અરજ સમજો સરકાર,
ચોટટી ચોરીએ કાજ કરીને મને ફસાવી છે આવાર.
ડેર ઢગરની જણી ઘણી તારીફ કરવા લાગી દીલદાર,
ગોરૂ રૂપ જોઇ મોઇ પડી ને કીધો એને હઇવાનો હાર.
બાહારથી ગોરો મઇથી કારો બાંડો સાંપ ઝેરી બદકાર,
કારજ કરતી મરે ડેરાની જણીએ દુઃખમાં નાખી યાર.

ઝુલ્લ

મુવોરે છુતને મુખનો એઠો, હોંસ હરખથી પનવા બેઠો,
પછી નરકમાં જઇ કેમ પેઠો.
સમજી જબાની મોગરીબાઇની સલગમે બેઉને શરમાએવા,
સાલીત સુરણ સાથે મલી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

ચોક—૮

સેઆના સલગમ ઉઠીને લાગા બેઉ જણાને સમજાવા,
આપી હાતમાં હાત ધીરજથી હુકમ કીધો સમજી જાવા.
નારેજી નારેજી હું નહીં સમજુ બાના લાગી બતલાવા,
મરવે છુટકો થશે હમારો સોગન એમ લાગી ખાવા.
મુરો જુકાતી સર મોગરીને લાગો ફરીથી પુસલાવા,
સમજી ગયા બેઉં માટી બઇઅર કીધા કેવા કાવા દાવા.

ઝુલ્લ

નસરવાન કહે છે સમજાવી, ખ્યાલ ગાએ છે અદલ બનાવી
ઝાલને જાહાંગીર લીએ ઉઠાવી.

'અકલ' કહે મેં ગાઇ ખ્યાલ મન નર નારીના હરખાએવા,
સાહીત સુરણુ સાથે મળી બેઉ જણાને શીખ દઇ સમજાએવા.

---

(૧૬)

લાવણી.

આજ માહેરૂ કીસને તુમારા તોડા નુરાની ચુડા,
બહા રહા વો અશ્ક કહે કહેકે હાએ ધાની ચુડા.

ચોક—૧

તાબ અજબ લાતાથા તેરે હાથોમે ખુબ જાની ચુડા,
સાકીબ ઉસકા નહીં દેખા હએ કહીં સાની ચુડા.
જવાહેરોંસે તકા હુવા પુર નુર જાવે દાની ચુડા,
હરકત કરકે કીયા હએ કીસને તેરા ફાની ચુડા.

શેર

બાર લાતા હએ તેરે દીલપર એ ઝમાની ચુડા,
દે દીયાથા એ તુઝે કીસને નશાની ચુડા.
ઝહબ ઔર સીમસે મમલુથા ખુરહાની ચુડા,
રફતે હુસ્ન સજાયાથા જવાની ચુડા.
ઝરે સુર્ખસે બનવાવે અબ તુમકો જાફરાની ચુડા,
બહા રહા વો અશ્ક કહે કહેકે હાએ ધાની ચુડા.

ચોક—૨

સલાતીંકે મખઝનમે એસા દેખા ન સુલતાની ચુડા,
શીકરતા દીલપર રંગ લાયાથા ગુલેસતાની ચુડા.
સાનેપ બનવાયાથા કયા ખુબ કામરાની ચુડા,
ઝયાસે ઉસકે હુવાથા રોશન આસમાની ચુડા.

શેર

તર્ફ તુલ અએનયે ટુટા માહારાની ચુડા,
ઝાહેરન કીજે દીખાવા પશેમાની ચુડા.
અકલ ગુમ કર દીયા બનવાયા દીવાની ચુડા,

ગુલ હુવા ખોદીયાં સબ તાબો તવાની ચુડા.
ફીદા હર કોઇ હોતાથા વો દેખકે નફસાની ચુડા,
બહા રહા વો અશ્ક કહે કહેકે હાએ ધાની ચુડા.

(૧૭)

ચોક—૩

કદ ગુટ્રાસા પહેનાથા હાથોમે તુગયાની ચુડા,
કોઇ ન દેખા કીસીકે હાથમે અફશાની ચુડા.
લકબ રખા ગુજરાતન અપના પહેના મસતાની ચુડા,
મસ્ત હુસ્નમે ન દેખા કીસને ઘરફાની ચુડા.

શેર

નેએ સટ નાબુદ કીયા ઝુલ્મકા બાની ચુડા,
વલ વલાતાથા વો હાથોમે તુફાની ચુડા.
હર તરફ શોરથા સીકલાવા બયાની ચુડા,
લામ અલીફ અપની દીખાયા વો દવાની ચુડા.
યાર નહો રનઝુર પહેનાવું તુઝકો બાઆસાની ચુડા,
બહા રહા વો અશ્ક કહે કહેકે હાએ ધાની ચુડા.

ચોક—૪

એઝે વલીસે લીખા ગયા કયા ખુબ એ ખોસ્તાની ચુડા,
તીસ હરફોમેં સવારા ગયા એ મરજાની ચુડા.
સાનેને કયા ખુબ ધરા હએ થાર એ ગીલમાની ચુડા,
કહાં હો મરકુમ સવારા લછમન મન માની ચુડા.

શેર

તેરા ઓમીને કીયા હએ યેહ ધુલ ધાની ચુડા,
ચુર કર ડાલા જમાલ અબ તેરા ધ્યાની ચુડા.
ફેંક દે કયું તું રખી હએ અબ યેહ ગુમાની ચુડા,
બસ બનાવેગા નસરવાં તુજકો યેહ જહાંની ચુડા,
છીન લીયા હએ "અદલ" ને અબ એ તેરા દરકશાની ચુડા,
બહા રહા વો અશ્ક કહે કહે કે હાએ ધાની ચુડા.

(૧૮)

લાવણી.

લબે શીરીં કે દીજીએ બોસે સનમ હમે મીલકે પાન ચાર,
સુબોકે દો ઔર શામકે દો ઓર શબકે અલગ દીનકે પાન ચાર.

ચોક—૧

બામ પર શબકો બોસે લીએ ઉસ હુર શમાઇલકે પાન ચાર,
દી ગાલીઆં અજબ તરાસે હમે મુંકાબીલકે પાન ચાર.
રહે હમે ફરસંગ વસ્લ જાનાકે મનાજીલકે પાન ચાર
હીજ્રકે કાંટે લગે ખટકને જીગરપે સીલ સીલકે પાન ચાર.
રાસ્તેમે મીલ ગએ રકીબાં ઉસકે માહફીલકે પાન ચાર,
સુબોકે દો ઓર શામકે દો ઓર શબકે અલગ દીનકે પાન ચાર.

ચોક—૨

રખા ન વાહશતમે તાર બાકી ગરેબામે હીલકે પાન ચાર,
સુનાવુ કીસકો એ હાલ દીલકા હય ઝખમ કાતીલકે પાન ચાર
સુનેજા હમને પંદો નસાયા યાર વો મકાલીકે પાન ચાર,
શુગલ રખા વો ઇસ્મ સનમ બર ઝબાં વો સાગીલકે પાન ચાર.
પએ દર પએ બસ લેકર બોસે કહે હય બીસમીલકે પાન ચાર,
સુબોકે દો ઓર શામકે દો ઓર શબકે અલગ દીનકે પાન ચાર.

ચોક—૩

ગીરે હીજરે જાનામે મેરે આંખોસે રીલકે પાન ચાર,
એકતા ગોહર બન ગએ ઉસકે દહેલીઝકે મીલ ગીલકે પાન ચાર.
નાઝો નીઝાકત લુત્ફ પેઆર દી બલાયા સલા સીલકે પાન ચાર,
ફયઝ હમે મીલ ગયા રૂખે અનવાર હીમાઇલકે પાન ચાર.
ટુકડે કીએ અબરૂકે તેગને આજ વો ફાઝીલકે પાન ચાર,
સુબોકે દો ઓર શામકે દો ઓર શબકે અલગ દીનકે પાન ચાર.

ચોક—૪

હુવે જબકે ફરસંગ કુચે લૈલીકે માહા મીલકે પાન ચાર,
ગીરે હય બુંદ યહ ખુનકે કએસકે ચશ્મ એ સાહીલકે પાન ચાર.

કૃપઝ વલી મરકુમ સુખન હએ તેરે એ આદીલકે પાન ચાર,
નસરવાન કે દીલબંદ હમરા શકલ અશા મલકે પાન ચાર.
"અદલ" કહે કોઇ શેએર કહો ઇસ તરાહસે મુંશકીલકે પાન ચાર
સુબોકે દો ઓર શામકે દો ઓર શબકે અલગ દીનકે પાન ચાર.

(૧૯)

રંગત દોડકડી.

બઝમ યારમે જમા હએ માહાફીલ ગલે મીલે ગુલકે,
ચલો પીવેંગે પેઆલે મુલકેજી.

ચોક—૧

ચમન ખુલા ગુલઝાર ઓ ચહે ચહે હો રહે બુલ બુલકે,
ગુલા ઝુક રહે હએ ઝુલ ઝુલકેજી.
કોઇનો પહડતે સુરએ ફાતેહા કોઇ સુરએ કુલકે,
હંદ હક હો રહા ખુશ ખુલકેજી.

ઝુલ

બઝમ યાર સબ ભરા હુવા હએ,
શીશા સાગર ધરા હુવા હએ,
શીશા સાગર ધરા હુવા હએ, તઓર અઓર કુલકે,
ચલો પીવેંગે પીઆલે મુલકેજી.

ચોક—૨

રૂખે અનવર પર નુર ઝોક રૂખસારપે કાકુલકે,
હો જયસે પેંચ એ સુમબુલકેજી.
દહનમે કયા યાકુત ભરા હએ સુર્ખ હુવા ધુલકે,
જીગર ગલ ગયા દેખ ચુલકેજી.

ઝુલ

બીની પર નથનોકી ફડક હએ,
આશકોકે બસ દીલકુ ધડક હે,

આશકોંકે બસ દીલકુ ધડક હએ, મજએ તીર હુસ્કે,
અહો પીવેંગે પેઆલે મુસ્કેજી.

(૨૦)

રંગત ખડી.

નુમાએ અર્શ હએ સુખુન હમારા મીસાલે ગોહર દુર મકનુ,
નઝમ હએ શીરીં બયાને ખુશતર અયાં હએ રોશન હુસ્ન ફીઝુ.

ચોક—૧

નઝારા જીસકા હએ ચશ્મ ઝીનત મીસાલે ગુલશન હએ ગુલગુ,
નઝીન ખાતીર હએ નકશ રંગી કરે બયાં દઓ હએ મઝમુ.
નફીસે બાત ખલ્લલા દેખો રેહતે હએ યઅને વાઝુ,
નફએ નુન નુકસાન નુન હએ એહી નુન હએ કુન ફએ કુ.
નઝર જહાં અંદાઝ નુન હએ અગ્ર ખુદા હએ ગુના ગુ,
નઝમ હય શીરીં બયાને ખુશતર અયાં હય રોશન હુસ્ન ફીઝુ.

ચોક—૨

નજીબ નઝરે નુમાએ વહેદત બહારે ગુલશન હએ ગુલચી,
નીદાએ કસરત હએ કુન્ત કંન ઝન કફીલ હએ ઝારે તમકી.
નલા તુ દીલ ઝરા કુદુરત કરૂ કહાં તક મએ નફરી,
ન ખુદમે ખુદ હએ મકીન ખમકા ન ખુદ દીદા સદ આમી.
ન રાઝ વહેદત તું દેખ કસરત હુવા જહાંકા કયું મખ્તુ,
નઝમ હએ શીરીં બયાને ખુશતર અયા હય રોશન હુસ્ન ફીઝુ.

ચોક—૩

નઝીરે ઇરફા ને ઇસ્ક મનઝીલ દેખ કુદરતકા સામાં,
ન રાઝ વહેદત ન કરફ કસરત એ જઝવ કુલ હય મકી મકાં.
ન ઠીલે તૌસન જા દસ્તમે હો તો હોવે તએ મગ્મેદાને ગીરાં,
નીગાહે શુખી ખુમારે વહેદત બને મએસે ચશ્મે પએમાં.
ન શાત ખાતીર હો અયશ ગુલશન ઓ મએ પરસ્તી ગુનાગુ,
નઝમ હય શીરીં બયાને ખુશતર અયા હય રોશન હુસ્ન ફીઝુ.

ચોક--૪

ન કયું કે નઝમે જહા પસંદ હો ફયઝે વલી હમપે હરઆં,
નીગુન સર નીત રહે હએ મરકુમ યહ નઝમે શીરી હય ઝીશાં.
નસરવાં અદલ સુનાવે સબકુ સખુનકે ગોહર તાબાં,
ન છેડ હમકો અરે સખુનપર વગર ન દેખોગે તુફાં.
ન ભાગો દુરસે 'અદલ' કે દાના સખુન સુનો એ બુ કલમુ,
નઝમ હએ શીરીં બયાને ખુશતર અયા હએ રોશન હુરન ફી.

(૨૧)

લાવણી.

ભાવ ભકતકો સમજ સોંચકે હમને ફકીરી જાની હએ,
ઇસી સબબસે મેં કહેતા હું કે દુનીઆ દીવાની હએ.

ચોક—૧

કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહો પાંચોકુ મારકે દુર કીયા.
ગલેમે કફની ડાલકર હમને ફકીરી હાલ લીયા.
ભુખ લગી તો ગમકો ખાયા પ્યાસમે અપના ખુન પીયા,
ઉસી સનમકે નામપર તન મન ધન સબ લુટા દીયા.

શેર

બાંધ લંગોટા હમને તો બસ કર લીયા સંસારકો,
યાર અપના કર લીયા હમને તો બસ વો યારકો.
જાનસે ઝયાદા મેં સમઝા વો ગલેકે હારકો,
મુંનતેઝર હોકે રહા જબ પાયા હું દીદારકો.
સીવા ફકીરી હમને ઔર કોઇ બાત ન દીલપર ઠાની હએ,
ઇસી સબબસે મેં કહેતા હું કે દુનીઆ દીવાની હએ.

ચોક—૨

બસતીકો ઉજાડ સમઝ કર સહેરાકો હમને બસાયા હએ,
સીવા સનમકી યાદમે હમને લબ ન હીલાયા હએ.

સુખ રૂખે ટુકરોંકો શીરો શકર સમઝકર ખાયા હએ,
રંજ ઉઠાયા બહોત જબ ઘટમે આતમ પાયા હએ.

શેર

કભી ગોકુલમે રહા કભી મથુરા ઔર હર દવારંકો,
દીદકે ખાતર ફીરા કભી આબુ ઔર ગીરનારકો.
ગંગામે નાહે કભી જમનાકી દેખી ધારકો,
ઘટમે વો પરઘટ હુવા જબ દેખા શ્રી જન હારકો.
જેમ જુગતકો જાનો કયું કે આખર ધુલ જીંદગાની હએ,
ઇસી સબબસે મેં કહેતા હું કે દુનીઆ દીવાની હએ.

(૨૨)

ચોક—૩

ઝરકો સમઝા હું મટી, મટીકો સમઝા ખઝાના હએ,
વીરાંકો સમઝા બસતી, બસ્તીકો સમઝા વીરાના હએ
દીવાનેકો સમઝા દાના દાનાકો સમઝા દીવાના હએ,
સ્યાનેકો ઉલલુ સમઝા ઓર ઉલ્લુકો સમઝા શ્યાના હએ.

શેર

લુટા દીયા હમને વો અપને યારપે સબ માલો ધન,
કવડી બી રખી નહીં, નહીં પાસ રખ્ખા હએ કફન.
કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ પાંચોકુ કરડાલા દફન,
જબ હુવા પરઘટ ઇસી ઘટમે વો મેરા મન મોહન.
કરો ફકીરી પુરી, ફકીરીસે સબ આબાદાની હએ,
ઇસી સબબસે મેં કહેતા હું કે દુનીયા દીવાની હએ.

ચોક—૪

શેઠ વલી યું કહે ફકીરી પુરી યાર કરો બાબા,
નસરવાન કહે પાપકા બોજ ન સરપે ધરો બાબા.

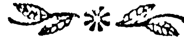
પરશરામ, ફરદુન કહે ભવસાર પાર તરો બાબા,
શાહાદીન કહે હરી હરપે હરજન મરો બાબા.

શેર

ઓમી કાવસજી કહે એ ખ્યાલ સુન તકસાલ તું,
ખુરશેદ, જાલેજર કહે મત ભુલ અપના ખ્યાલ તું.
રૂશતમ, ફીરોઝ, જાંહાંગીર કહે અબ આગે સુન હેવાલ તું,
જવાબ તેરે છંદકા સુનકે ન હો બે હાલ તું.
"અદલ" કહે હક વાલી ઇનકી કે સીવાએ કુલ જગ ફાની હએ,
ખરી સબબસે મેં કહેતા હું કે દુનીયા દીવાની હએ.

(૨૩)

રંગત ખડી



ચાર સાહેલી ગઇ રતનાગર ધ્યાન હરીનું ધરવાને,
ખુંન્ધી બોખી બેહેરી પાંગલી લાગી ભકતી કરવાને.

ચોક—૧

ભકતી કરીને બેઠી હરીએ વાતો કરે છે ચારે નાર,
ખુંન્ધી બોલી સમજો બેનીઓ મારા દુઃખનો કઉછું સાર.
આગલ પાછલ ખુંન મને છે તેનું દુઃખ છે મને અપાર,
ચતુ સુવાતું નથી મારેથી જેથી રડું છું સાંજ સવાર.
પતી પાસામાં નહીં સુવારે ખુંન લાગે તેને નરવાને,
ખુંન્ધી બોખી બેરી પાંગલી લાગી ભકતી કરવાને.

ચોક—૨

બોખી બોલી સાંભલ ખુંન્ધી તુંને કહું છુ મારો હાલ,
દાંત નથી મારા મોઢામાં જેથી ગયા છે બેસી ગાલ.

પતી રા[illegible]ા આવી હરખથી લીએ મને તેની ચુંગાલ,
પન મોઢું એ ડોલ જોઇને દીએ મને કંઇ લાખો ગાલ.
મને મુકીને જાએ પછી તે બહાર કુવાપાં પરવાને,
ખુંન્ધી ઓખી બેરી પાંગલી લાગી ભકતી કરવાને.

ચોક—૩

ત્રીજી બેહેરી કહે ઓખાને સાંભલ તું સુંદર પેઆરી,
રૂપાલી હું નાર છું ભારી પણ કરમે કીધી ખ્વારી.
પતી પ્રેમની વાતો કરે કોઇ દારો હરખથી બહુ સારી,
છાની વાત હું કેમ કરીને સમજું કહો એનો મારી.
હુતા છેરા કરવા પતી કહે લાગી બીચારી રડવાને,
ખુંન્ધી ઓખી બેરી પાંગલી લાગી ભકતી કરવાને.

(૨૪)

ચોક—૪

ચોથી પાંગલી કહે રડીને સાંભલ તું મારા કીરતાર,
બેઉ પગેછું લુલી જેથી મને ધીક્કાર છે ભરથાર.
સાસરા ઘેરમાં સાસુ નરનખી મીના [illegible]ર છે વારમવાર,
એથી વધારે મરવું હવે તો સારૂં છે મારા સરદાર.
એટલું કહીને લાગી બીચારી આંખમાં આંસુ ભરવાને,
ખુંન્ધી ઓખી બેરી પાંગલી લાગી ભકતી :

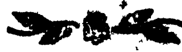
ચોક—૫

ચારે જનીએ યાદ કીધો ઇશવરને જઇને રતનાગર,
પ્રસંન થઇ એકા એક ભગવત ઉમેદ તેમની લાયો બર.
ખુંન્ધીની ગઇ ખુન ઓખીને દાંત ફરી આયા દીલબર,
ખુલ્યા બેહેરીના કાન પાંગલીના સારા થયા બેઉ પગ ચાતર.
નસરવાન કહે લાગો "અદલ" ટકસાલ ખ્યાલની જરવાને,
ખુંન્ધી ઓખી બેરી પાંગલી લાગી ભકતી કરવાને.

——:o:——

એમ૦ એચ૦ મેહેરઅલીના પ્રગટ કીધેલ

કલગી ગાયનના પુસ્તકો.



બહારે કલગી ગાયન સંગ્રહ કી. ૩

રચનાર:-જાલ જમશેદજી સોરાબજી સુરતી ૦

લોકપ્રીય કલગી ગાયન સંગ્રહ ભાગ ૧ થી ૫

રચનાર:-સુરતના અબદુલહુસેન બાકરભાઇ જાહેર-દરેક૦

સુબોધ રમુજી કલગી ગાયન સંગ્રહ ભાગ ૧ થી ૪

રચનાર:-અદલ દરેકના ૦-૨

ગુલે બહાર કલગી ગાયન સંગ્રહ રચનાર:- અદલ... ૦-૨

ગુલશને આદીલ કલગી ગાયન સંગ્રહ રચના -આદીલ ૦-૨

બાહારે આદીલ કલગી ગાયન સંગ્રહ રચનાર:- આદીલ ૦-૨

એમ૦ એચ૦ મેહેર ડુંગરીબજાર—ભીમપુરા પાસે-મુંબઇ.

